במדבר יט:ד מדמו שבע פעמים

אמר מר אין לי אלא מתן שבע שמעכבות בכל מקום היכא אמר רב פפא בפרה ובנגעים מתן ארבע מנין ת"ל כן יעשה מ"ש מתן ז' דכתיבן וכפילן מתן ד' נמי כתיבן וכפילן א"ר ירמיה לא נצרכא אלא לר"ש דתניא למעלה הוא אומר יח] קרן קרנות שתים למטה הוא אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש ר' יהודה אומר אינו צריך הרי הוא אומר באהל מועד על כל האמור באהל מועד ורבי יהודה כן יעשה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא לפי שלא למדנו לפר יוה"כ לסמיכה ושירי הדם מנין ת"ל כן יעשה ולפר יוה"כ לא למדנו הא אמרת לפר זה ב] *יוה"כ איצטריך סד"א הני מילי עבודה דמעכבא כפרה אבל עבודה דלא מעכבא כפרה אימא לא קמ"ל ור"ש האי באהל מועד מאי עביד ליה ג] (באהל מועד) מבעי ליה שאם נפחתה ד] תקרה של היכל לא היה מזה ואידך מאשר *ואידך *אשר לא דריש אביי אמר לר' יהודה נמי איצטריך סד"א מידי דהוה אסמיכה ושירי הדם דאע"ג דכתיבן וכפילן לא מעכבא מתן ארבע נמי לא ה] (תתעכב) קמ"ל ולפר זה פר יום הכפורים למאי הילכתא אי לעכב פשיטא חוקה כתיבה ביה אמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכא אלא לרבי יהודה *דאמר כי כתיבה חוקה אדברים הנעשים בבגדי לבן בפנים שאם הקדים מעשה לחבירו לא עשה ולא כלום אבל דברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ הקדים מעשה לחבירו מה שעשה עשוי אימא מדכסידרן לא מעכבי הזאות נמי לא מעכבי קמ"ל מתקיף לה רב פפא ומי מצית אמרת הכי *והתניא וכלה מכפר את הקודש ו] אם כיפר כילה ואם לא כיפר לא כילה דברי ר"ע א"ל רבי יהודה מפני מה לא נאמר אם כילה כיפר ואם לא כילה לא כיפר ז] אמר רב פפא לא נצרכא אלא לאת *דם ובטבילה את אמר רב אחא בר יעקב לא נצרכא ח] *להכשיר

אמין

תורה אור

כפרה. "והזה אל נכח פני אהל מועד וגו'" וכתב "חוקה" לעיכובא: **בנגעים**. בלוג שמן של מצורע "והזה מן השמן באצבעו וגו'" וכתיב "זאת תהיה תורת המצורע" (ויקרא יד) וכל הוייה לעיכובא: **דכתיבן**. בהדיא: **וכפילן**. ועשה כאשר עשה: **מתן ארבע נמי כתיבן בהדיא וכפילן**. דועשה כאשר עשה" אכולה מילתא קאי והיכא תיתי למעוטינהו: **לא נצרכא אלא לר"ש**. יח] דאמר לא כתיב יט] ביה אלא שתים, ושתים אחרות בהיקשא דהאי קרא איתקוש פר כהן משיח ופר העלם דבר כדאמרן "לפר" זה פר כהן משיח הילכך אי לא דהדר כפלינהו לא הוו כפולין: **למעלה**. בפר כהן משיח: **למטה**. בפר העלם: **קרן קרנות**. מדמצי למיכתב קרן וכתב קרנות יב] הויא שתים דאית ליה לר"ש יש אם למקרא וחוזרים ומלמדים זה מזה בהיקש: **הרי הוא** יג] **אומר**. בשניהם "על קרנות מזבח קטרת סמים אשר לפני ה' אשר באהל מועד" והאי "באהל מועד" יתירא הוא דהא כתיב אשר לפני ה' יד] ולמדך על כל הקרנות שבתוך ההיכל צריך ליתן: סמיכה ושפיכת שירים לא נאמרו בפרשת אחרי מות: **ת"ל כן יעשה**. לרבות פר יוה"כ לסמיכה ושירים דהא פר יוה"כ בהאי קרא כתיב כדאמר "לפר" זה טו] *יוה"כ: **ואמרת לפר כו'**. וכיון דאיתקש להאי איתרבו להו סמיכה ושירים בהיקשא ולמה לי תו "כן יעשה": **ס"ד אמינא**. כי איתקש, לעבודה דמעכבא כפרה הוא דאיתקש דכתיב "וכפר" בהאי קרא ולרבויי כ' את בדם וטבילה כדמפרש לקמן: **נפחתה**. תקרת עלייתו וגגו תו לאו אהל הוא: **מאשר**. נפקא ליה ארבע קרנות מאשר דמצי למכתב אשר לפני ה' באהל מועד למה לי טז] [למיהדר] למיכתב אשר אלא על כל הקרנות אשר באהל* דהאי אשר בתרא משום מזבח לא איצטריך למיכתביה: **לר' יהודה נמי**. אע"ג דכתיבי מתן ארבע בהדיא וכפילן "בועשה כאשר עשה": **איצטריך**. "כן יעשה" לרבוייהו יז] שיעכבו: **סד"א מידי דהוה אסמיכה ושירי הדם**. דפר העלם גופיה דכתיבן וכפילן ולא מעכבי כדאוקימנא עילוייהו מיעוטא "דוכפר ונסלח משום טעם דאין מעכבות בכ"מ: **מתן ארבע**. שאין מעכבות בחטאת החיצונה נמי לא ליעכבו דנימעטו נמי מוכפר ונסלח: **קמ"ל**. יח] (דלענין סמיכה ושירים שאין מעכבין בכ"מ קא חשיב להו כפרה) דאילו סמיכה ושירים אפילו עקרינהו לגמרי לא מעכבי ואילו מתן ארבע, חדא מינייהו יט] מעכב בחטאת החיצונה הילכך מייתינן לכולהו לעיכובא מוכן יעשה: **למאי הילכתא, לעכב**. דהא לא כתיבן וכפילן ביה ואיצטריך כ] לאקשויי פשיטא. [לא] גרסינן גבי פר יוה"כ: **לעכב**. שיהו כל המתנות מעכבות: **"חוקה" כתיב**. בסוף פרשת אחרי מות "והיתה זאת לכם לחוקת עולם וגו'": **לרבי יהודה**. בפ' הוציאו לו (יומא דף ס.): **דאמר דברים הנעשין בבגדי לבן מבפנים**. כא] מתנות וקטרת שעל בין הבדים: **הקדים מעשה** כב] **לחבירו לא עשה ולא כלום**. דחוקה עלייהו כתיב: **אבל דברים הנעשין בבגדי לבן מבחוץ**. כגון מתנות פר ושעיר שעל הפרכת: **הקדים שעיר לפר מה שעשה עשוי**. דחוקה לאו עלייהו כתיב והתם מפרש כג] טעמייהו: **אימא מדכסדרן לא מעכבי**. אלמא חוקה לאו עלייהו קיימא, מנין הזאות גופייהו נמי לא ליעכב אם חסר מהן: **קמ"ל**. היקשא דהכא: **ומי מצית אמרת הכי**. דלר' יהודה עיכובא מהכא יליף: **"וכלה מכפר"**. קרא יתירא הוא דלא הוה ליה למיכתב אלא "והקריב את השעיר החי": **אם כיפר**. כפרה המעכבת בשאר מקומות כגון כד] מתנת דמים: מתן שבע ומתן ד': **כילה**. אע"פ שלא שפך שירים ליסוד מזבח חיצון: **מפני מה לא נדרוש**. המקרא כסדר מכתבו ונאמר אם כילה הכל אפילו שפיכת שירים כיפר: **ואם לא כילה לא כיפר**. והכי מפרש בסדר יומא דשיריים מעכבין איכא בינייהו אלמא עיכוב לר' יהודה מהכא נפקא: **לא נצרכא**. האי דמקיש פר יוה"כ לפר העלם דבר ולפר כהן משיח: **אלא לאת בדם וטבילה**. דבפר כהן משיח כתיב "וטבל הכהן את אצבעו בדם" ואי קשיא בהאי קרא

מתן ארבע נמי כתיבן וכפילן אמר רבי ירמיה לא נצרכה כו'. תימה כיון דכתיבן וכפילן תליא מילתא אמאי תלי כה] רבי טעמא דברייתא במה שמעכבות בכל מקום ויש לומר דלא תימא דנילף מתן ארבע ממתן שבע וא"ת מתן שתים לכל הפחות כתיבן וכפילן ואפילו לר"ש ואם כן נילף איך שתים מינייהו כו] (תוספת) נראה לי דאחת "דכתיבה בעלמא כז] ומינה לא נילף ומן השניה דכתיבה לא נילף השתים הנוספות דתרתי מחדא לא ילפינן ע"כ: **לא** נצרכה אלא לר"ש דתניא כו'. פירש בקונטרס דר"ש אית ליה יש אם למקרא וכן ודאי שמעינן ליה בפ"ק דסנהדרין (דף ד.) גבי בסכת בסכת והא דשמעינן כח] בפ"ק דקדושין (דף יח:) דדריש תרווייהו יש אם למקרא ולמסורת גבי בבגדו בה משום דהתם אפשר לקיים שניהם אבל כאן אי אפשר לדרוש שניהם אבל לר"ע קשה דלא דריש התם תרווייהו ובפ' כל שעה (פסחים דף לו.) גבי על לחם עוני דריש מקרא ומסורת ובפ' לולב הגזול (סוכה דף לד:) תנן נמי ר"ע אומר כשם שלולב אחד ואתרוג אחד כו' ודריש בגמ'* לולב אחד מדכתיב כפת וי"ל דנהי דר"ע ס"ל מקרא כט] (ומסורת) עיקר מ"מ לדרשא פורתא דרשינן ליה למסורת ומיהו קשה מר"ש דהכא סבירא ליה יש אם למקרא ובסוף כילד צולין (פסחים דף פו:) גבי בבית אחד יאכל קסבר יש אם למסורת והיא *דיותן דומיא דכי יתן *ועובד דומיא דעבד *ישמע ישמיע *ולא תשא ולא תשיא אומר ר"ת דבהגהו כ"ע מודו שהמקרא והמסורת שניהם ל] משמשותם א' ולא שייכי לפלוגתא לא] (בין מקרא למסורת דשניהם משמעות אחד ולא שייכי לפלוגתא) דמקרא ומסורת*: **למטה** הוא אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש. וא"ת כיון לב] דהוקשו כזו וכזו גבי הזאות נמי א"כ ניבעי ארביסר לג] וי"ל דלא דמי דמתן ד' אשכחן אבל הזאות ארביסר לא אשכחן בשום מקום לד] (תוספת) ועוד י"ל דקרנות טובא נמי משמע ואם נאמר ארבע אין זה סתירת הפסוק אבל גבי הזאות כתיב והזה שבע ולא יותר:

לסמיכה ושירי הדם. בפ' איזהו מקומן (לקמן דף נב.) דריש מדכתיב הפר [לימד] על פר יוה"כ שטעון מתן דמים ליסוד ותימה דההוא תנא סמיכה מנא ליה וי"ל דבתורת כהנים דריש מדכתיב וסמך על ראש הפר לרבית פר יוה"כ לסמיכה: *) ואפי' נפקא ליה לההוא תנא מהיקשא דהכא יותרת ושתי הכליות אע"ג דלא מעכבי כפרה מ"מ שירים לא נפקי דגריעי כדאמר בסוף השוחט והמעלה (לקמן דף קיא.) דאימורים תחילת עבודה ושיריים סוף עבודה: **אשר** לא דריש. לעיל פירשתי בריש פ"ב (דף יח: ד"ה ואידך:) **אביי** אמר לרבי יהודה נמי איצטריך. תימה הא שמעינן ליה לרבי יהודה דשיריים הפנימים מעכבי לה] לחד אמורא בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נב:) ובפרק הוציאו לו (יומא דף ס:) והך ברייתא קתני ונסלח אע"פ שלא נתן שיריים לו] על כרחין דלא כוותיה וכיון דשיריים מעכבין כל שכן מתן ארבע וכי תימא דהני מילי בשיריים דיוה"כ דגלי קרא וכלה מכפר לא משמע הכי כדפרישית לז] מדלא קאמר מחלוקת בשיריים של יוה"כ אלא מפליג בין פנימים לחיצונים ובשום מקום לא מצינו שמחלק בפנימים ועוד קשה הא דקאמר לעיל סד"א הני מילי עבודה דמעכבא כפרה כו' הא על כרחין שיריים לרבי יהודה מעכבי כפרה ונראה דהך סוגיא אתא כריב"ל דאמר משמעות דורשין איכא בינייהו ולית ליה לר' יהודה שיריים מעכבין ור' יוחנן דאית ליה לר' יהודה שיריים מעכבי איצטריך וכן יעשה לסמיכה לבד: **אמר** רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא לרבי יהודה. כאביי ס"ל דלר' ירמיה לח] לעיל לא מיתוקמא כר' יהודה דר' יהודה דריש כן יעשה לסמיכה ושיריים והך ברייתא מוקמא ליה למתן ארבע: **לא** נצרכה אלא לאת בדם ובטבילה. פי' בקונטרס דלא כתיב בדם בפר העלם אלא בפר כהן משיח כתיב וילפינן מיניה פר יוה"כ לט] דאיתקש בהאי קרא

*) ג' הל"ק לסמיכה הס"ד ואח"כ מה"ד ה"מ עבודה כו' אע"ג דנפקא ליה לההוא תנא כו'

יט א מיי' פ"ה מהל' יוה"כ הל' כג:
כ ב מיי' שם הל"א:

כתיבה בעלמא ומינה לא נילף למתן השתים כצ"ל נ"ק

[סוכה לג.]

[לעיל יח: מנחות מג:]

קדושין נט: *פסחים כו.
סנהדרין ז: *פט.

[וע' היטב תוס' סנהדרין ד. ד"ה כולהו ותוס' סוכה ו: ד"ה ור"ש]

[פ' תוס' לעיל יח: ד"ה ואידך]

צ"ל פר יוה"כ

פר יוה"כ נ"ק

תוספתא דיומא פ"ג [יומא נט: ס.]

מועד אתי אשר בתרא למשום מזבח נ"ק
יומא ס: לקמן נב:

[ילקוט אי' דברי רבי יהודה אמר לו ר' נחמיה מפני מה כו']

[צ"ל בדם וטבילה]

[צ"ל אלא להכשיר]

רש"ק מ"ו

רש"ק

שיטה מקובצת

א] קרן קרנות כו'. וא"ת כיון דהטעם משום דלא כפילן א"כ אמאי תלי טעמא בברייתא משום דמתן ד' אינו מעכב בשום מקום וי"ל דאיצטריך ההוא טעמא דלא תימא דנילף מתן ד' ממתן ז'. [אא"ה הוא לשון התוס' ד"ה מתן ד']: ג] והפר יוה"כ: ג] ליה מבע"ל ותיבות באהל מועד נמחק: ד] תקרה ס"א א) תקרי: ה] לא תעכב קמ"ל אמר מר לפר זה פר כהן משיח למאי הלכתא לעכב. לפר: ו] הקודש את אהל מועד ואת המזבח אם: ז] כיפר שאם חיסר אחת מכל המתנות לא עשה ולא כלום אלא אמר ר"פ ל"נ אלא לאת בדם וטבילה: ח] נצרכא אלא להכשיר: ט] הוויה לעיכובא: י] לר"ש דלדידיה לא כפילן כדמסיק ואזיל דלא כתיב ביה אלא קרנות דהוו שתים ושתים אחרות בהיקשא קא אתי דאיתקש פר כהן משיח לפר העלם דבר כו'. כך היא נוסחת רש"י של הר"פ: יא] כתיב בהדיא ביה אלא כו' דהאי קרא אתי דאיתקש פר: יב] קרנות הרי שתים: יג] הוא אמור בשניהם: יד] ה' אלא ללמדך על כל: טו] זה פר יוה"פ: טז] למהדר ולמכתב: יז] שיעכבו הס"ד: יח] קמ"ל דמתן

ד' לגבי סמיכה ושיריים מעכבות בכל מקום ותיבות דלענין סמיכה ושיריים שאין מעכבין קא חשיב להו כפרה נמחק: יט] מיניהו מיהת מעכבא: כ] ואיצטריך לאקשי הס"ד ומה"ד פשיטא לא: כא] מבפנים. כגון קטרת ומתנות שעל: כב] הקדים מעשה שעיר: כג] מפרש טעמיה הס"ד: כד] מתנת הדמים: כה] תיבת רבי נמחק: כו] מתיבת תוספת עד סוף הדבור מוקף בחצי לבנה: כז] בעלמא מינה: כח] דשמעינן ליה בפ"ק: כט] תיבת ומסורת נמחק: ל] שניהם שוים משמעותם: לא] מתיבת בין עד תיבת לפלוגתא נמחק: לב] כיון דמוקמי שבא כזו גבי הזאות נמי נימא הכי [א"כ]: לג] ארביסר הזיות וי"ל: לד] מקום. לשון מהר"פ וא"ת לר"ש מתן ארבע לשעירי עכו"ם מגליה אי מפר העלם הוא גופיה למד בהיקש מפר כהן משיח ואינו חוזר ומלמד בהיקש וי"ל דלמד לענין שתי קרנות דכתיב בגופיה דפר העלם למד נמי גם לענין ד' דהוי הימנו ודבר אחר דלא הוי היקש וא"ת התינח למ"ד לא הוי היקש אלא למ"ד הוי היקש מאי איכא למימר וי"ל דלמ"ד דהוי היקש יליף ליה מלפר זה פר העלם דקאמר ת"ק דתנא דבי ר' ישמעאל לענין יותרת ושתי כליות למהוי כמאי דכתיב בגופיה וה"ה לענין [מתן] ד' מיהו קשה דא"כ כו קאמר רב פפא לקמן משום דבעי אגמורי פר העלם לשעירי עכו"ם לענין יותרת הכבד כו' אמאי לא קאמר נמי לענין קרנות וי"ל משום דיותרת ושתי כליות פסיקא ליה גם לר' יהודה אבל קרן קרנות לא איצטריך לר' יהודה: לה] תיבות לחד אמורא נמחק: לו] שיריים ואיצטריך כן יעשה למתן ארבע על כרחין דלא כוותי' דכיון: לז] כדפרישית לעיל: לח] ירמיה דלעיל: לט] יוה"כ דאיתקש:

א) אולי צ"ל ס"א הקירוי.

אמן

* בימינית מן הטומאה אשר על כפר הטמאה שבע פעמים לפני ה'

ויקרא ד:כ
ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן ונסלח להם

ויקרא ד:ז - (לפר כהן משיח)
ונתן הכהן מן הדם על קרנות מזבח קטרת הסמים לפני ה' אשר באהל מועד ואת כל דם הפר ישפך אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד

ויקרא ד:יח (לפר העלם דבר)
ומן הדם יתן על קרנות המזבח אשר לפני ה' אשר באהל מועד ואת כל הדם ישפך אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד

ויקרא ד:ו - (לפר כהן משיח)
וטבל הכהן את אצבעו בדם והזה מן הדם שבע פעמים לפני ה' את פני פרכת הקדש

נושא/מבנה
◇ דרוש למי נצרך הדורש של "כן יעשה"

נושא/מבנה
⌂ תשובות לשאלה למי הוקש פר יוה"כ לפר העלם דבר ולפר כהן משיח

נושא (המשך)
לר' פפא פר יוה"כ הוקש לפר העלם ל- את, דם, וטבילה
מבנה
△ הבלטת מילים הנ"ל והסברם